

УДК 342.3:342.56

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.4.3>

В. В. Сліпенюк

доктор філософії за спеціальністю 081 «Право»,
доцент кафедри державознавства, права та європейської інтеграції
Національного університету «Одеська політехніка»

ДОВІРА ДО ПРАВОСУДДЯ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

В статті висвітлено вплив сучасного стану реалізації конституційних функцій судової влади на рівень довіри суспільства до правосуддя як складового елементу системи національної безпеки України.

Аргументовано, що успішність виконання обов'язків судової влади та забезпечення реального поновлення прав можливе лише за наявності довіри суспільства до правосуддя. Остання сприяє стійкості судової системи країни та зменшує можливість тиску на судову гілку влади, що в свою чергу забезпечує національну безпеку. Судова влада заслуговує довіру шляхом сумлінного виконання суддями своїх професійних обов'язків дотримання етичних норм, ефективного виконання обов'язків внутрішнього нагляду, перевірки та управління, а також невідворотності відповідальності за недотримання встановлених правил та стандартів правосуддя.

За результатами опрацювання соціологічних досліджень встановлено, що в Україні протягом тривалого часу зберігається критично низький рівень довіри до правосуддя, що в свою чергу негативно впливає на національну безпеку. Держава з урахуванням показників громадської думки намагалась покращувати роботу судової системи з метою наближення судових органів до громадян. Однак загальна картина сприйняття людьми представників судової влади не зазнала кардинальних змін.

Також вивчено рівень довіри суспільства до судової системи в інших країнах. Дослідивши стан справ в США та країнах-членах ЄС, встановлено, що Україна суттєво відстає за об'єктивними показниками рівня довіри до системи судочинства, що зумовлено різними факторами. Наголошено, що для високого авторитету суду важливо підтримувати дискусію щодо судової системи в суспільстві, а відсоток людей, які довіряють судам має бути суттєвим, проте не обов'язково стовідсотковим.

З метою підвищення рівня довіри до правосуддя в Україні автором вказано на необхідність інституційного контролю за діяльністю судів з боку органів суддівського врядування та органів правопорядку та громадського контролю за роботою судової системи. Крім того наголошено на потребу подальшої електронізації судочинства, посилення комунікації суду і суспільства, а також забезпечення єдності судової практики.

Ключові слова: довіра, правосуддя, судова влада, суд, незалежність, національна безпека.

Постановка проблеми. Питання національної безпеки є одним з найбільш важливих, складних, багатовимірних та інтегральних явищ у суспільно-політичному житті. Тому захищеність життєво важливих інтересів, прав і свобод особи, суспільства і держави від зовнішніх та внутрішніх загроз є пріоритетом діяльності усіх гілок влади.

Процес глобалізації, зміцнення єдності світу та одночасне поглиблення різнома-

нітності держав є саме тими факторами, які спричиняють серйозні зміни в усій структурі суспільства і держави. Крім того, проблематика національної безпеки нашої держави особливо загострилась з початком збройної агресії РФ, яка веде загарбницьку війну на знищення Української Держави та Української Нації загалом.

Швидкі та постійні зміни в сфері, в якій забезпечується національна безпека сучасної держави, активно перепліта-

ються практично з усіма аспектами суспільного життя. Існує багато детермінант такого стану речей. Однією із них є довіра до правосуддя, яка потребує значної уваги з боку наукової спільноти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Довіра до правосуддя, її вплив на різні сфери суспільного життя, а також пошук методів її підвищення протягом тривалого періоду часу розкриваються у наукових здобутках таких вітчизняних та зарубіжних вчених як І.О. Билиця, Е. Воллес, А.А. Вишневіська, Дж. Гудмен-Деланті, М. Нів, В.В. Новоселова, О.М. Овчаренко, О.О. Овсяннікова, М.В. Руденко, Джеральд Т.Дж. Сенюк, У.Г. Удовика та ін. Однак, в контексті складової системи національної безпеки України сучасні комплексні та ґрунтовні здобутки довіри до правосуддя відсутні, що актуалізує цю тематику та зумовлює необхідність наукового дослідження.

Мета статті – на основі аналізу результатів загальнотеоретичних та галузевих досліджень сучасного стану реалізації конституційних функцій судової влади виявити реальний рівень довіри до правосуддя, а також запропонувати шляхи її підвищення для посилення національної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Приписами статей 1, 2, 17, 18 і 92 Конституції України визначено основи та принципи національної безпеки і оборони, цілі та основні засади державної політики, що гарантуватимуть суспільству і кожному громадянину захист від загроз. Однак, подолання різних негативних чинників розвитку суспільства та держави не може бути забезпечене діяльністю лише органів сектору безпеки. Тому, згідно положень ст. 6 та ст. 124 Основного Закону з метою захисту або відновлення порушених оспорюваних прав і свобод в Україні функціонує судова гілка влади, яка забезпечує здійснення правосуддя професійними судьями та народними представниками – присяжними [6].

Стаття 2 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачає, що суд, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечує кожному право на справедливий суд та повагу до інших

прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [9].

Утвердження і забезпечення прав і свобод людини вимагає чіткого закріплення в чинному законодавстві процедур та механізмів, спрямованих на забезпечення створення реальних можливостей для реалізації громадянами їх прав і свобод.

Стаття 8 Загальної декларації прав людини 1948 року передбачає, що кожна людина має право на ефективне поновлення в правах компетентними національними судами у випадках порушення її основних прав, наданих їй конституцією або законом [2]. Право на ефективний засіб захисту закріплено також у статті 2 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права [7] і в статті 13 Конвенції про захист прав людини та основних свобод [5].

Видається, що правосуддя є ефективним лише за умови відповідності вимогам справедливості, а також забезпечення реального поновлення прав. При цьому, відновлення рівноваги, порушеної внаслідок діяльності чи бездіяльності члена (членів) суспільства або суспільної інституції в розумінні інших суб'єктів є можливим лише за наявності довіри до правосуддя.

Академічний тлумачний словник української мови визначає термін «довіра» як «ставлення до кого-небудь, що виникає на основі віри в чийсь правоту, чесність, щирість і т. ін.» [14, с. 335].

Відповідно до принципу «функціональної легітимності» судової влади, запровадженому у 2015 р. Консультативною радою європейських суддів, «конституційна легітимність судової влади підтверджується довірою громадськості й повагою до судів. Довіру й повагу потрібно постійно завойовувати і зберігати за допомогою відмінної роботи судів на основі найвищих стандартів» (п. 5) [1].

Європейським судом з прав людини у рішенні по справі «Морріс проти Франції» від 23 квітня 2015 року сформовані наступні основоположні правові позиції відносно довіри до правосуддя: «Як гарант правосуддя, основоположної цін-

ності в державі, яка керується законом, судова влада повинна користуватися довірою суспільства для успішного виконання своїх обов'язків. Тому може виникнути необхідність захистити таку довіру від нападів, які завдають серйозної шкоди і які по суті є необґрунтованими, особливо зважаючи на той факт, що на суддях, які піддаються критиці, лежить обов'язок проявляти обачність, яка заважає їм відповісти.

Вираз «авторитет судової влади» включає в себе, зокрема, поняття того, що суди є, і здебільшого сприймаються суспільством як належний майданчик для вирішення правових спорів та встановлення винуватості чи невинуватості особи у кримінальному обвинуваченні, а також ідею, що суспільство в цілому поважає суди і впевнене в їх можливості виконувати зазначені функції (пункти 128, 129) [8].

Здебільшого судова влада заслуговує довіру шляхом сумлінного виконання суддями своїх професійних обов'язків (прийняття судових актів у відповідності до норм матеріального та процесуального права, розумні строки розгляду справ, усталена судова практика, відсутність дискримінації тощо), дотримання етичних норм, а також за допомогою ефективного виконання обов'язків внутрішнього нагляду, перевірки та управління. Довіра до правосуддя також включає невідворотність відповідальності за недотримання встановлених правил та стандартів правосуддя. Найнадійніший спосіб втратити довіру – це невиконання встановлених стандартів і неспроможність притягнути суддів і працівників судових органів до відповідальності за неправомірну поведінку. Прозорість у зусиллях із забезпечення відповідальності за неправомірну поведінку, де це можливо та доцільно, сприяє зміцненню суспільної довіри та впевненості.

Довіра до суду як гарантія підзвітності судової влади суспільству є важливим елементом системи національної безпеки, оскільки суттєвий рівень довіри сприяє незалежності суду у прийнятті законних рішень з урахуванням власного розсуду, навіть якщо воно може бути негативно сприйняте суспільством. Підтримка сус-

пільством сприяє стійкості судової системи країни та зменшує можливість тиску на судову гілку влади. Наведене є одним із вагомих факторів забезпечення національної безпеки держави.

Досліджуючи питання довіри до судової влади, особливу увагу варто зосередити на опрацюванні результатів соціологічних досліджень, проведених з метою вивчення рівня довіри суспільства до суспільних інститутів, зокрема судової системи. Вивчаючи результати соціологічних досліджень, особливо актуально дослідити динаміку зміни суспільної думки та проаналізувати чинники, які впливають на формування цієї думки. Встановлені результати допоможуть зосередити увагу на тих особливостях, які сприяють підвищенню рівня довіри громадян до судової системи та відіграють важливу роль в покращенні роботи судів.

Для об'єктивності наукового дослідження варто скористатися надбанням соціології та проаналізувати суспільну думку українців, які погодились взяти участь в опитуваннях щодо ставлення до правосуддя. Враховуючи військові дії на нашій території та зміну уваги здебільшого на подолання агресії ворога та боротьби з ним, питання довіри до правосуддя варто проаналізувати також і в період до повномасштабного вторгнення росії в Україну.

Зокрема, за результатами репрезентативного опитування громадян України, яке здійснювалося з 9 по 14 жовтня 2020 року, судам (судовій системі в цілому) зовсім не довіряють 40,6% опитаних, скоріше не довіряють 37,4%, скоріше довіряють 11,3%, повністю довіряють 1,7%. Загалом рівень недовіри складає 78%. Щодо осіб, опитування яких проводилось на виході з приміщень судів, ситуація протилежна. Так, учасників судового розгляду які зовсім не довіряють судам 12,4%, скоріше не довіряють 29,3% респондентів, скоріше довіряють 38,5% опитаних та 9,5% повністю довіряють [10].

Аналізуючи вищезазначені дані можна стверджувати, що рівень довіри залежить також від джерела отримання інформації про роботу судової системи і від власного досвіду участі в судовому процесі. Так, рівень недовіри, з огляду на досліджене

соціологічне опитування, серед осіб які брали безпосередню участь в судочинстві складає 41,7% опитаних, на противагу 78% респондентів які брали участь в загальнонаціональному опитуванні та які не довіряють судовій системі [10]. Крім того, важливо розуміти, що на відповідь кожного опитованого, серед учасників судового процесу, може впливати той факт на чю користь було прийнято судове рішення.

В результатах соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні з 22 вересня по 1 жовтня 2022 року проаналізовано рівень довіри до судів за 2011 рік, 2017 рік, 2020 рік та 2022 рік. Найнижчий рівень довіри був у 2017 році, коли 87,9% опитаних людей вказали про недовіру до судової влади. Майже однакові показники були в інші досліджувані періоди, а саме у 2011 році недовіряли судам 74,8%, у 2020 році рівень недовіри склав 70,7% опитаних, а у 2022 році недовіряли судовій системі 71,8% респондентів [12].

Також протягом грудня 2022 року Київський міжнародний інститут соціології (КМІС) провів власне всеукраїнське опитування громадської думки «Омнібус». Дослідження було проведено методом телефонних інтерв'ю з використанням комп'ютера на основі випадкової вибірки мобільних телефонних номерів. За результатами дослідження, 34% опитаних не довіряють судам, при тому, що 25% респондентів судам довіряють. Разом з тим, згідно результатів дослідження 41% опитаних не мають визначеного ставлення щодо питання довіри до судової системи [4]. Великий відсоток осіб, які не визначились може бути викликаний особливостями проведення дослідження, а саме методом телефонних інтерв'ю.

Одне з найактуальніших соціологічних досліджень, яке було проведено в Україні і в т.ч. стосувалось судової системи, – це соціологічне опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова з 5 по 11 липня 2023 року в рамках проекту Програми MATRA, що фінансувалося Посольством Королівства Нідерландів в Україні.

Згідно показників вказаного дослідження більшість респондентів висловлюють недовіру судам (судовій системі загалом) (не довіряють близько 70%). Це найгірший показник серед всіх соціальних інститутів про які йшлося в дослідженні. Так, зовсім не довіряють судовій системі 34,2% опитаних, а скоріше не довіряють 35,5% респондентів. Серед тих хто довіряють судовій системі, 13,6% тих, хто скоріше довіряє і лише 5,4% опитаних повністю довіряють [11].

Проводячи аналіз отриманої за результатами соціологічних досліджень інформації, можна констатувати що в Україні судова система є одним із лідерів суспільного антирейтингу довіри. Досліджена соціологічна інформація підтверджує, що в суспільстві сформувався і тримається високий рівень недовіри до судової системи. Суттєво відрізняються показники довіри серед осіб, які мали безпосередній досвід участі в судовому процесі, але на загальну ситуацію це не впливає значною мірою. Разом з тим, можна стверджувати, що учасники судового процесу можуть безпосередньо відчутти процес прийняття судом рішень, більш детально побачити як працює судова система та сформувані на підставі цього власне враження. Однак, враховуючи, що власний судовий досвід має незначна частина населення нашої держави, для більш справедливої оцінки варто керуватися загальнонаціональними дослідженнями суспільної думки.

Досліджені показники ще більше актуалізують питання наближення судової влади до громадян, особливо враховуючи місце судів в захисті прав та свобод кожної людини. Тому, розкриваючи питання рівня довіри суспільства до судової системи, особливу увагу варто зосередити на показниках інших країн, особливо тих, які є серед лідерів за економічними показниками та рівнем життя. Судова система країн з розвиненою економікою може бути прикладом та орієнтиром для розвитку нашої судової системи. Разом з тим, варто пам'ятати про особливості, які є в кожній країні та враховувати стан розвитку вітчизняних державних інституції.

Що стосується вивчення рівня довіри суспільства до судової системи в інших

країнах, особливу увагу варто приділити дослідженню стану справ в США та Франції. Так, в США рівень довіри в 2022 році був найнижчим за останні десятиліття. Зокрема, в 2022 році лише 47% американців висловили довіру судовій системі. В порівнянні з попереднім 2021 роком рівень довіри знизився на 7%, а якщо порівнювати з 2020 роком то рівень довіри стрімко знизився на 20%. Найвищий рівень довіри до суду зафіксований в 1999 році, а саме 80% опитаних довіряли судочинству в США [15].

Аналізуючи показники довіри до судової системи в США варто відмітити, що зміна рівня підтримки судової влади в цій країні може відбуватись в залежності від прийняття окремим судом рішення по резонансній справі, яке отримує схвалення чи осуд в суспільстві. Однак, загалом переважна більшість американців не ставить під сумнів законність рішення та неупередженість судді під час його прийняття. Разом з тим, дослідження рівня довіри до судів в США протягом десятків років свідчить про відносно високий рівень підтримки судової влади в суспільстві.

За даними Eurobarometer, найвищий у ЄС рівень довіри до судів характерний переважно для північних країн, а також окремих країн Центральної Європи – Данії (станом на листопад 2018 року – 88%), Фінляндії (84%), Швеції (83%), Нідерландів (80%), Австрії (73%), Німеччини (70%). Найнижчий рівень довіри в ЄС демонструють країни колишнього соціалістичного табору – Болгарія (19%), Словенія (23%), Хорватія (24%). При цьому спостерігається подібне співвідношення між цими країнами і щодо рівня довіри до інших державних інституцій, наприклад, парламенту, уряду, поліції. Щоправда, рівень довіри до парламенту та уряду в кожній конкретно країні, помітно нижчий, ніж до суду, а до поліції – дещо вищий [3].

Також варто зауважити, що рівень довіри до правосуддя у країнах-членах ЄС демонструє стабільні показники. Для прикладу, рівень довіри до судів у Франції суттєво не змінюється протягом останнього десятиліття. Починаючи з 2013 року по 2022 рік рівень довіри до судової влади

складає показники від 44% до 48%. Найнижчий рівень довіри за цей період був зафіксований у 2014 році та з 2016 року по 2019 рік. Найвищий рівень довіри зафіксований у 2015 та 2021 роках. У 2022 році системі правосуддя довіряло 46% опитаних французів [16].

Аналізуючи статистичні дані США та країн-членів ЄС, а також порівнюючи їх з показниками України проглядається суттєва прірва в показниках довіри до судової системи. Наша держава суттєво відстає за об'єктивними показниками рівня довіри до системи судочинства. Це зумовлено різними факторами, насамперед, корупційними скандалами за участі найвищих представників судової влади, а також періодичними порушення суддями етичних правил та норм закону. Крім того, порівнюючи з даними державами, не останнім фактором є і рівень життя громадян, яке зумовлює високий рівень недовіри не лише до судів, а й загалом до державно-владних інститутів.

Приклад зарубіжних держав також демонструє той факт, що для високого авторитету суду не потрібно мати близький до 100% рівень довіри в суспільстві. Важливо, щоб в суспільстві підтримувалась дискусія щодо судової системи, однак відсоток людей, які довіряють судам також був суттєвий.

Незважаючи на низку законодавчих реформ, проведених за останні роки, зокрема, прийняття Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні», на сьогодні є очевидним існування проблем в системі здійснення судочинства, які протягом останніх років призвели до критично низького рівня довіри громадян до судової влади в Україні. Наведене обумовлює необхідність пошуку способів для його підвищення з метою посилення національної безпеки України, особливо в контексті вступу до Європейського Союзу та повоєнної відбудови.

З цього приводу доцільною є думка М.В. Руденка та О.М. Овчаренка щодо необхідності утвердження високого рівня довіри до правосуддя за допомогою спільних зусиль «інституційного контролю за діяльністю судів з боку органів суддівського врядування та органів право-

порядку (антикорупційний моніторинг способу життя суддів, заповнення й оприлюднення суддями майнових декларацій, дотримання правил запобігання конфлікту інтересів та його вирішення, кваліфікаційне оцінювання суддів), а також громадського контролю за роботою судової системи (діяльність громадських організацій, які здійснюють моніторинг роботи судів, роботи Громадської ради доброчесності під час добору та оцінювання суддів, публічне обговорення результатів роботи судів)» [13, с. 91–92].

Крім того, релевантними способами підвищення довіри до правосуддя є подальша електронізація судочинства, посилення комунікації суду і суспільства, а також забезпечення єдності судової практики, що надаватиме громадянам впевненість в можливості отримання справедливості в суді.

Висновки і пропозиції. На підставі наведеного, можна зробити висновок, що за понад тридцять років незалежності нашої держави, в Україні не сформовано систему правосуддя, яка б мала підтримку та довіру в суспільстві. Даний факт є настільки очевидним, що навіть без соціологічних досліджень зрозуміло, що при обговоренні теми правосуддя в українця здебільшого вже сформоване, власним досвідом чи від впливу суспільної думки, сприйняття судової влади як чогось, що не лише не здатне захистити його права, а й навпаки може завдати лише додаткових неприємностей. Звісно, ця теза є дещо узагальнена і зрозуміло, що поодинокі випадки довіри до правосуддя існують, що також є об'єктивною дійсністю, як і те, що в системі правосуддя працюють, як виняток, чесні та справедливі судді, які й змушують не розчаруватися в судовій владі повністю. Вказане поширює серед суспільства вороже ставлення до державних інституцій, що безпосередньо негативно впливає на національну безпеку України. Видається, що вище висвітлені способи будуть реалізовані в практичній площині та підвищать довіру українських громадян до суду, що надасть змогу ефективніше захищати життєво важливі інтереси, права і свободи особи, суспільства і держави від зовнішніх та внутрішніх загроз.

Список використаної літератури:

1. Висновок Консультативної ради європейських суддів від 16 жовтня 2015 р. № 18 (2015) «Позиція судової влади та її відносини з іншими гілками державної влади в умовах сучасної демократії». URL: <https://cutt.ly/nwuCr4Z3>.
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Інструменти зміцнення довіри до суду в Україні. Проект «Побудова мостів в державній політиці: Україна». URL: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2019/09/%D0%A6%D0%9F%D0%9F%D0%A0-final-UA-2.pdf>
4. Київський міжнародний інститут соціології. Динаміка довіри соціальним інституціям у 2021-2022 роках. URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1174&page=1>
5. Конвенція про захист прав людини та основних свобод від 04 листопада 1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
6. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
8. Морріс проти Франції: рішення Європейського Суду з прав людини від 23 квітня 2015 року. (заява № 29369/10). URL: <https://precedent.in.ua/2016/12/09/moris-proty-frantsiyi/>
9. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
10. Разумков Центр. Звіт за результатами дослідження «Ставлення громадян України до судової системи». URL: <https://rm.coe.int/zvitsud2020/1680a0c2d7>
11. Разумков Центр. Оцінка громадянами ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, політиків, посадовців та громадських діячів, ставлення до окремих ініціатив органів влади (липень 2023р.). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-instytutiv-politykiv-posadovtsiv-ta-gromadskykh-diiachiv-stavlennia-do-okremykh-initsiatyv-organi-vlady-lypen-2023r>

12. Разумков Центр. Оцінка громадянами ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, політико-ідеологічні орієнтації громадян України в умовах російської агресії (вересень-жовтень 2022р.) URL: <https://razumkov.org.ua/napriamku/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-instytutiv-politykoideologichni-orientatsii-gromadian-ukrainy-v-umovakh-rosiiskoi-agresii-veresen-zhovten-2022r>
13. Руденко М.В., Овчаренко О.М. Відкритість судової гілки влади та її підзвітність суспільству як важливі гарантії забезпечення верховенства права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. С. 85–93.
14. Словник української мови: в 11 томах. Том 2, 1971. URL: <https://sum.in.ua/s/dovir.ja>.
15. Jeffrey M. Jones Supreme Court Trust, Job Approval at Historical Lows. URL: <https://news.gallup.com/poll/402044/supreme-court-trust-job-approval-historical-lows.aspx>
16. Share of people trusting the justice system in France 2022. URL: <https://www.statista.com/statistics/1004870/trust-in-justice-france/>
-

Slipeniuk V. Trust of justice as a component of the national security system of Ukraine

The article highlights the impact of the current state of implementation of the constitutional functions of the judiciary on the level of public trust in justice as an integral element of the national security system of Ukraine.

It is argued that successful performance of the judiciary's duties and ensuring real restoration of rights is possible only if there is public trust in justice. The latter contributes to the stability of the country's judicial system and reduces the possibility of pressure on the judiciary, which in turn ensures national security. The judiciary is trustworthy through the conscientious performance by judges of their professional duties in compliance with ethical standards, effective performance of internal oversight, inspection and management duties, as well as inevitable responsibility for non-compliance with the established rules and standards of justice.

Based on the results of sociological research, it has been established that Ukraine has long had a critically low level of trust in justice, which in turn has a negative impact on national security. The state has been trying to improve the judicial system in order to bring the judiciary closer to the public, taking into account public opinion indicators. However, the overall picture of people's perception of the judiciary has not changed dramatically.

The study also examined the level of public trust in the judiciary in other countries. Having studied the situation in the USA and EU member states, the author found that Ukraine lags far behind in terms of objective indicators of the level of trust in the judiciary, which is due to various factors. The author emphasises that for the high authority of the court, it is important to maintain a discussion about the judicial system in society, and the percentage of people who trust the courts should be significant, but not necessarily one hundred per cent.

In order to increase the level of trust in justice in Ukraine, the author points out the need for institutional control over the activities of courts by judicial governance bodies and law enforcement agencies, as well as public control over the judicial system. In addition, the author emphasises the need for further electronisation of judicial proceedings, strengthening of communication between the court and society, and ensuring the uniformity of judicial practice.

Key words: *trust, justice, judiciary, court, independence, national security.*